

Orvos felelőssége a végzett műtét következményeiért. Felperes nő alhasi daganatban megbetegedett, s az alperes orvos javaslatára műtétnek vetette magát alá. Mielőtt a műtetre elhatározta magát, alperes biztosította, hogy szülési képessége nem fog a műtét következtében elveszni. Jóval a műtét után több orvos megállapította, hogy az asszony szülésre képtelenné vált. Felperes keresete kártérítésre irányult. Mind első, mind másodfokon hozott elutasító ítélet után a Reichsgericht az orvos kártérítési kötelezettségét a következő indokolással állapította meg:

Bár igaz az, hogy valamely műtét következményeit még orvos sem tekintheti át száz százalékosan, mégis, — minthogy a laikus felperes nő az alperes orvos véleménye alapján határozta el magát a műtetre, az alperes gondatlansága kétségtelen. Szükséges ugyan, hogy a beteg a műtėti beavatkozáshoz hozzájáruljon, azonban e hozzájárulás elnyerése céljából az orvos nem tevesztheti meg betegét. Ha ezt mégis teszi az orvos, a következményekért feltétlenül és kizárólag ő felelős. (Entscheidung des Reichsgerichts III. 202/1930. vom 19. Mai 1931.)

Ez az indokolás nyilván logikai hibán alapul. Abból, hogy a páciens az orvos véleménye alapján szánja rá magát a műtetre, az orvos eljárása egymagában még nem válik gondatlanná, feltéve, hogy az orvosi tudomány mai állása mellett a beigért eredménynek emberi számítás szerint be kellett volna állania. Vajjon ez fennforog-e: csak orvosszakértő döntheti el.

Dr. Nemes László.

A második feleség özvegyi joga. A második feleség özvegyi joga tekintetében különbséget kell tenni városi polgár és közrendű (falusi földmives) között.

A városi polgár özvegyének ellátási igényeire az általános magánjog szabályai, míg a közrendűekre az 1840: VIII. t.-c. rendelkezése irányadó.

Városi polgárnak pedig az tekintendő, aki hosszú idő óta városban lakik (4516/1925.).

A városi polgár második feleségének tehát ép oly az egész hagyatékra kiterjedő özvegyi haszonélvezeti joga van, mint az első feleségnek. Ezzel szemben a földmivesosztályhoz tartozó közrendű örökgyó második feleségének özvegyi joga, ha az előző házasságból gyermekek maradtak, az 1840: VIII. t.-c. 18. §-a alapján bírálendő el.

Az 1840: VIII. t.-c. 18. §-a szerint pedig, ha a gyermekek, vagy azoknak egy része az örökgyó előbbi házasságából származnak, az özvegynek az egy gyermekrésze biztosított haszonélvezeti joga nem terjed ki a házasságának tartama alatti szerzeményre, amelynek fele közszerzemény címén őt illeti meg.

Az özvegyi haszonélvezetül kiadandó egy gyermekrész meg-

határozásánál az örökgyő által kielégített gyermek számításba nem jön. (5077/1910. P. H. T. 236.)

Míg a városi polgár második feleségét özvegyi jog címén az általános magánjogi szabály szerint lakás és illő tartás feltétlenül megilleti, addig a közrendű második feleség törvény szerinti egy gyermekrészní haszonélvezeti jogát kiterjeszteni akkor sem lehet, ha az özvegy eltartására több lenne szükséges (1889/1914.). Ezen gyermekrész azonban a közrendű nőt, külön vagyonára való tekintet nélkül feltétlenül megilleti s ezt a jogot a törvény által megszabott mértéken túl nem lehet korlátozni (263/1918.).

A második feleség özvegyi joga az 1940: VIII. t.-c. 18. §-a által korlátozva lévén, az tovább köteleusrész miatt sem korlátozható, mert a köteleusrész fele lévén a gyermek részének, ebben különben is fedezetet talál (P. I. 508/1910.)

Abban az esetben pedig, ha az örökgyő férj vagyonát még életében, de a második házasságának tartama alatt egyik leszármazójának ajándékozta, a második nő, mint özvegy az 1840: VIII. t.-c. 18. §-a értelmében özvegyi haszonélvezet címén az elajándékozott vagyonból egy gyermekrésznek megfelelő pénzbeli egyenértéknek kamatát igényelheti (5174/1906. PHT. 235.).

A második özvegynek az 1840: VIII. t.-c. 18. §-a alapján egy gyermekrész haszonélvezetére kiterjedő özvegyi joga terheli az egész hagyatéki vagyont és így terheli a hagyatéki vagyonnak azt a részét is, amely a törvényes osztályrészre szorított, vagy a még törvényes osztályrészben sem részesülő örökösnek jutott (P. I. 1925/1909.)

Az örökgyő második nejét vitássá vált özvegyi jogának a rendezéséig csak azon esetben illeti meg az egész hagyatéknak a jövedelme; ha abban az özvegy az örökgyő halálakor bentmarad. Ha azonban sem az örökgyő halálakor, sem utóbb nem volt a hagyatéki birtokában, az örökgyő halálától kezdve csak egy gyermekrész haszonélvezetét követelheti. (P. I. 5499/1909.).

A második nőt, ha a férj előbbi házasságából gyermek van, özvegyi jog címén a hagyatéki házból is csak egy gyermekrésznek és pedig a ház oszthatatlansága okából a gyermekekkel közös haszonélvezete illeti (P. I. 2780/1910.).

Az 1840: VIII. t.-c. 18. §-ából nem következik, hogy az özvegyi jog a lakház és belsőségekre vonatkozólag is feltétlenül korlátozható volna, hanem az özvegyet az idevágó t.-c. 18. §-a esetében is megilleti az a jog, amelynél fogva az elhalt férj házában lakást követelhet, miből következik, hogy az özvegy az elhunyt férjjel közösen használt lakást az első házasságból származó gyermekekkel csak akkor tartozik megosztani, ha az az ő

és kiskorú gyermeke részére felesleges kényelmet nyújt (P. I. 4463/1912.).

Az 1840: VIII. t.-c. 18. §-a értelmében az özvegyet özvegyi ellátás fejében csak egy gyermekrész illeti ugyan, minthogy azonban az özvegynek joga van ahhoz, hogy elhalt férje házában lakást követeljen, az özvegy az elhalt férjjel közösen használt lakást az idézett törvényszakas értelmében a férj előző házasságából származott gyermekekkel csak abban az esetben tartozik megosztani, ha az ő saját gyermekei használatára egészben nem szükséges. (4463/1913. PHT. 233.)

A második feleséget az 1840: VIII. t.-c. 18. §-a alapján azon felül, hogy a férjével közösen lakott házban bennmaradhat s a ház használatát, amennyiben az az ő szükségletét meg nem haladja, mással megosztani nem tartozik, a férjnek öröklött vagyonából, valamint a korábbi házasságának tartama alatt szerzett vagyonából egy gyermekrész hasznélvezete is megilleti. A férj az özvegy hasznélvezeti jogát végrendeletében szabályozhatja ugyan, azonban annak törvényes mértékét nem sértheti. Ez a szabály a férj által tett ajándékozással szemben is áll. A második feleség ennél fogva özvegyi jogát az örökhagyó korábbi házassága alatt szerzett vagyonának elajándékozása esetében is érvényesítheti, még pedig a bírói gyakorlat értelmében akképen, hogy a megajándékozottól a lakás használatának és az egy gyermekrész hasznélvezetének egyenértékét követelheti.

A bíróság egy gyermekrészben megállapított, de évenként készpénzben fizetni rendelt özvegyi hasznélvezet évi járadékösszege, épúgy, mint a férjet terhelő nőtartás a változott viszonyokra való tekintettel felemelhető, ha a hagyatéki javak értéke és jövedelmezősége az örökösök ténykedése nélkül lényegesen emelkedett. (PhT. 571.) S. S.

KÜLFÖLDI JOGGYAKORLAT.

Csábítás házassági ígérettel a francia jogban. A csábításnak a házassági ígéret a klasszikus, de nem egyetlen eszköze. Hiszen a csábítás ezerformájú, amint ezerformájú a férfi és a nő viszonya. A csábítás merev fogalmánál (*omnis definitio periculosa*) többet mond a hatás körülírása, amint ezt az 1910-es parlamenti csatában hallom: „*grace auxquels un homme sans scrupule finit par triompher d'une femme*”. (Guilliers.)

A csábítás csak az 1910-es törvényhozással kerül be a százévesnél is idősebb Code Civil-be a 340. szakasz helyén. Ez a törvényszöveg azt az öt esetet sorolja fel, amelyben az apasági keresetnek helye van. A csábítás eszközei között példálódzva a házassági ígéretet is megemlíti.